

دید راه یافته است.

در بین بردگان سیاه که غالباً از غرب آفریقا به برزیل برده شدند، گروه زیادی مسلمان وجود داشتند. طبق گزارش‌های موجود، بسیاری از آنان هنگام عزیمت، کلام الله مجید و کتب مذهبی اسلامی را با خود آورده بودند ولی از آنجا که روابط آنان با اربابان استعمارگر مسیحی بر اساس نظام بردگی و اطاعت صرف استوار، و از سوی دیگر افراد باسواد در بین آنان بسیار نادر بود، بهره‌کشی مداوم نیز به آنان مجال پرداختن به امور مذهبی را نمی‌داد و علاوه بر این، روند تبلیغات مسیحی، بسیار گسترده و سازمان یافته بود. این گروه از مسلمانان که برآورد شمار آنان بسیار دشوار است، به تدریج مذهب آبا و اجدادی خود را به دست فراموشی سپردند و یا آن را ترک کرده و جذب سایر مذاهب و فرق گردیدند.

بعدها کارگران برخی ممالک همچون هندوستان به امریکای لاتین انتقال داده شدند، این گروه اگرچه نسبت به بردگان

کمتر بودند، ولی چون از آزادی عمل افزون‌تری برخوردار بودند، در حفظ مذهب اسلام در برزیل توفیق افزون‌تری به دست آوردند^(۱).

مسلمانان موفق شدند مردمان تحت ستم بومی مانند سرخپوستان را به دین اسلام علاقه‌مند سازند و در ایالت‌های باهیا و ریودوژانیرو، سن‌لویس و دومارینون مستقر شدند. آنان در سال ۱۸۳۵م چنان احساس قدرت کردند که بر آن شدند خویش را از حالت تسلیم‌گونه‌ای که مسیحیان آنان را بدان سوق داده بودند، رها کنند. این افراد مبارزه چهار ساله‌ای را رهبری کردند که منجر به تأسیس یک دولت اسلامی شد اما عاقبت قیام آنان درهم کوبیده شد و بسیاری از آنان بدون ترخم در خاک و خون غلطیدند. آنگاه رهبران مسیحی برزیل بدون درنگ، پیروی از اسلام را ممنوع کرده و هر یک از پیروان این آئین را

۱. مباحث کشورها و سازمان‌های بین‌المللی، ج ۵، رفیع رفیمی، ص ۲ و ۴۱.

می‌کند. در سال ۱۹۷۷م سفرای هفده کشور اسلامی اقدام به ایجاد یک مرکز اسلامی در برزیل کردند. جمعیت‌های اسلامی در سال ۱۹۷۹م با همکاری یکدیگر فدراسیون جمعیت‌های اسلامی را بنیان نهادند. در سال ۱۹۸۱م شعبه‌ای از جمعیت اسلام و غرب که مرکز آن در شهر ژنو می‌باشد، در شهر برازیلیا تأسیس شد. به دنبال فعالیت‌های مذکور، دانشگاه برازیلیا در آوریل ۱۹۸۱م اقدام به برگزاری سمینار بین‌المللی دربارهٔ تمدن اسلامی نمود.

منشأ ۴۰٪ مسلمانان برزیل سوری، ۲۰٪ لبنانی و ۲۰٪ فلسطینی است، یک پنجم بقیه از نژادهای گوناگون از جمله آفریقائی هستند. غالب مسلمانان در شهرهای مهم، به کارهای تجاری و بازرگانی مشغولند. آنان آزادی مذهبی افزون‌تری نسبت به سایر کشورهای امریکای مرکزی و جنوبی دارند و ارتباط

مستحق مرگ اعلام نمودند. با این وضع صدها هزار آفریقائی با عبور از اقیانوس اطلس به آفریقا بازگشتند. اما برخی از آنان همان‌جا ماندند و هم دین خود را مخفی نگاه داشتند. منطقه‌ای که حضور مسلمانان در آن مشهود است، باهیا نام دارد. مهاجرت از سوریه در سال ۱۸۶۰م آغاز شد که درصدی مسلمان در بین آنان دیده می‌شد. این مهاجرت از سوریه آغاز گردید ولی سپس به لبنانی‌ها رسید و در ایام اخیر فلسطینی‌ها بدان‌ها افزوده شدند^(۱).

در برزیل متجاوز از ۵۰۰/۰۰۰ نفر مسلمان زندگی می‌کنند که اکثرشان در شهر ساؤپائولو و اطراف آن ساکن هستند. آنان در ده شهر از هفت استان برزیل دارای انجمن و جمعیت هستند و هرکدام از این جمعیت‌ها دارای مراکزی هستند. یک مسلمان سوری در شهر مارائوس مرکز ایالت آمازوناس دارای ایستگاه خصوصی تلویزیون می‌باشد و از این طریق برنامه‌های اسلامی پخش

۱. اقلیت‌های مسلمان در جهان امروز، ص ۲۳۲ و ۲۴۱.

بیشتری با دیگر مسلمانان برقرار ساخته‌اند. اتحادیه‌های مسلمانی در ۷ ایالت و ۱۰ شهر این کشور فعالیت دارند^(۱).

آرژانتین

آرژانتین با ۲/۷۶۶/۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت، در نیمکره غربی و جنوبی قرار دارد و از لحاظ وسعت، پس از آمریکا، کانادا و برزیل، چهارمین کشور قاره آمریکا و هشتمین کشور بزرگ جهان محسوب می‌شود. نوع حکومت آن جمهوری فدرال است. این کشور ۳۶/۰۰۰/۰۰۰ نفر سکنه دارد که ۴۰٪ آنان در مرکز حکومت (بوئنوس آیرس) زندگی می‌کنند. فرهنگ حاکم بر این سرزمین تحت تأثیر اروپا، آمریکای شمالی و جنوبی است. آرژانتین به مثابه دومین پایگاه صهیونیسم در جهان از دیرباز با رژیم غاصب اسرائیل روابط خوبی داشته است، حضور قابل ملاحظه یهودیان در این کشور و نفوذ آنان در

دستگاه‌های سیاسی - اداری، این موضوع را تقویت می‌کند. حادثه انفجار سفارت اسرائیل در بوئنوس آیرس در ۱۷ مارس ۱۹۹۱م به عنوان نمونه عالی نفوذ و قدرت رژیم اسرائیل را در دولت آرژانتین نشان می‌دهد؛ زیرا در نتیجه همکاری دولت مردان آرژانتینی و بهره‌برداری از امکانات وسیع تبلیغاتی این کشور که در اختیار یهودیان است، توانستند حادثه‌ای را که خود آفریده بودند، به مسلمانان نسبت دهند و تصویر کاملاً غلطی را در اذهان و افکار عمومی مردم این کشور و جهان از این حادثه بر جای گذارند در حالی که با توجه به برخی اسناد به دست آمده، این انفجار از داخل محوطه سفارت و در اثر انفجار قطعات حساس موشک صورت گرفته است^(۲)، اتهام به جمهوری اسلامی ایران در انفجاری دیگر نیز نمونه دیگر

۱. مقاله خواتو خوزه رایس در دانشنامه آکسفورد درباره مسلمانان برزیل، چاپ ۱۹۹۵م، ص ۲۳۱ - ۲۳۲.

۲. مباحث کشورها و سازمان‌های بین‌المللی، ج ۴۹ (آرژانتین)، ص ۲۰۳ و نیز ص ۹۸ - ۹۹.

است.

الإسلامی العلوی، سازمان رسمی آنان می‌باشد. مرکز اسلامی جمهوری آرژانتین یا سیرا (Cira) توسط اولین مهاجرین مسلمان برای رویارویی با مسائل اجتماعی و مادی تازه واردین به وجود آمد. نیم قرن بعد از تأسیس این مرکز، مسجدی در سال ۱۹۸۶ م ساخته شد. جامعه مسلمانان آرژانتین همانند بسیاری از جوامع مسلمانان در غرب، فاقد رهبری کاملاً آموزش دیده اسلامی است. امام جماعت مسجد الاحمد وابسته به سیرا شیخ ابراهیم دوسوکی الالفی در الازهر قاهره آموزش دیده است و به زبان بومی اسپانیایی تکلم نمی‌کند و خطبه‌هایش ترجمه می‌شود^(۱).

جامعه مسلمانان این کشور فدراسیونی ندارد که مؤسسات گوناگون مسلمان را تحت نمایندگی سیاسی مشترکی متمرکز نماید. اسلام در

سیر تاریخی مهاجرت مسلمانان به آرژانتین

در قرن ۱۶ میلادی که آرژانتین جزو قلمرو اسپانیا به حساب می‌آمد، نخستین مهاجران مسلمان از اسپانیا به این سرزمین آمدند و غالباً در مرکز حکومت و استان‌های شمالی استقرار یافتند.

مهاجرت مسلمانان عرب به آرژانتین در نیمه قرن ۱۹ میلادی آغاز شد، آنان غالباً منشأ سوری دارند. هم‌اکنون آرژانتین حدود نیم میلیون نفر مسلمان دارد که غالب آنان در مرکز حکومت و حومه آن اقامت دارند. شهر آنجلیتا که در ۲۵۰ کیلومتری بوئنوس آیرس قرار دارد، بزرگترین جامعه مسلمانان را در خود جای داده است. اکثریت مسلمانان، سنی و بقیه شیعه‌اند. در شهر پر جمعیت روزاریو و نیز شهر فلورس واقع در حومه بوئنوس آیرس، شیعیان جامعه قابل توجهی را تشکیل داده‌اند و جمعیت

۱. روزنامه همشهری، ۱۵ آبان ۱۳۸۲، شماره ۳۲۱۷، ص ۱۱.

ونزوئلا

کشور ونزوئلا در شمال امریکای جنوبی و در ساحل جنوبی دریای کارائیب، جای دارد. مسلمانان برای اولین بار در زمان استعمار اسپانیایی‌ها، به ونزوئلا رفتند. از آن پس مهاجرت‌هایی از هند صورت گرفت. چون مهاجران از آغاز ورود با دشواری‌هایی روبرو بودند، از این رو اسلام در ونزوئلا جایگاه قابل توجهی در این کشور به دست نیاورد. مسلمانانی که در نیمه دوم قرن بیستم میلادی از کشورهای چون سوریه، لبنان، فلسطین و پاکستان برای اشتغال به ونزوئلا مهاجرت کردند، گروه جدیدی را تشکیل دادند. این افراد توانستند اولین جماعت متشکل مسلمان را پدید آورند. در سال ۱۹۹۶م در کاراکاس (مرکز حکومت ونزوئلا) اولین مرکز اسلامی تأسیس شد

آرژانتین به رسمیت شناخته نشده و دولت مرکزی فشارها و صدماتی را متوجه مسلمانان این سامان نموده است. در سال ۱۹۹۴م اعضای جامعه مسلمانان آرژانتین بدون هیچ دلیلی قانع‌کننده و مستند و خردپذیر به حمایت از سازمان‌های تروریستی متهم شدند. تعدادی علوی و دروزی هم در آرژانتین وجود دارند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، جمهوری اسلامی ایران بنا به رسالت خود در حمایت از مسلمانان جهان و ایجاد تسهیلات بیشتر در امور مذهبی و فرائض دینی مسلمانان این کشور، اقدام به احداث مسجدی تحت عنوان مسجد التوحید در بوئنوس آیرس نموده که به انضمام دو مسجد دیگر، در مقیاس‌های کوچک‌تر در شهرهای توکومان و کوردوبا به فعالیت اشتغال دارند^(۱).

بازگشت نسل سوم مسلمانان

آرژانتین به اسلام اصیل، در نتیجه ظهور انقلاب اسلامی در ایران است.

۱. تاریخ و جغرافیای اسلام، از نگارنده، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، قم، زیر چاپ، ص ۲۴۱، آرژانتین، احمدرضا اصغری، ص ۱۴.

متخصص هستند (۲).

در دیگر کشورهای آمریکای مرکزی و جنوبی نیز اقلیت‌های مسلمان دیده می‌شوند. در کلمبیا ۲۰/۰۰۰ نفر مسلمان زندگی می‌کنند، جامائیکا ۱۴۰۰۰ نفر مسلمان دارد. تعداد مسلمانان مکزیک را حدود ۱۸۰۰۰ نفر تخمین زده‌اند، پاناما نیز ۲۰۰۰ نفر مسلمان را در خود جای داده است. ۱۵۰۰ مسلمان که در پرو سکونت دارند، غالباً در مرکز حکومت زندگی می‌کنند. در شیلی، باهاما، باربادوس، دومینیکا، گرنادا، کوبا و... نیز هزاران مسلمان وجود دارد.

که در ابتدا عبارت از یک مسجد بود اما بعدها برخی پروژه‌های فرهنگی، آموزشی و اجتماعی در قالب این مرکز شکل گرفت و مدرسه‌ای برای آموزش زبان عربی راه اندازی شد. یک کتابخانه و چاپخانه از ضمائم آن است. هم‌چنین مرکز مزبور، آثار دینی را به زبان عربی و زبان‌های دیگر ترجمه و منتشر می‌کند.

تعداد مسلمانان به بیش از ۵۰/۰۰۰ نفر بالغ می‌گردد که اکثر آنان در پایتخت زندگی می‌کنند. مسلمانان در کاراکاس، جزیره مارگاریتا و سان‌فلویه دارای سه مسجد می‌باشند و علاوه بر آن، دارای کلوب و انجمن‌های متعددی هستند که هر یک نمازخانه‌ای دارند. در سال ۱۹۸۰م بخش‌های فلسفه اسلامی و

تحقیقات عربی در دانشگاه کاراکاس آغاز به کار نمود. از سال ۱۹۸۸م نیز فعالیت‌هایی برای تأسیس این بخش‌ها در دانشگاه مریدا آغاز گردیده است (۱). غالب مسلمانان ونزوئلا کارگر و خرده‌فروشانند و برخی نیز تاجر یا

۱. مجموعه مقالات اسلام در آمریکا، ص ۶۵ - ۶۶.

۲. اقلیت‌های مسلمان در جهان امروز، ص ۲۵۰.

غذا خوردن بدون اجازه

(۲)

در شماره ۵۰ گذشته براساس آیه ۶۱ سوره نور، به خانه‌های یازدهگانه‌ای که در آنها بدون اجازه می‌توان غذا خورد، اشاره کردیم. همچنین دو نکته را در این زمینه متذکر شدیم. و اینک ادامه مطلب:

۳. یکی از نکاتی که در آیه به آن توجه شده، جمله «او ما ملکتم مفاتحه» می‌باشد. در این که مقصود از این جمله چیست؟ اقوال گوناگونی مطرح شده است از قبیل اینکه:

الف. منظور کسانی هستند که از کار افتاده بودند و مجاهدین اسلام وقتی به جهاد می‌رفتند، کلید خانه‌های خود را به آنان می‌سپردند و سفارش می‌کردند که از میوه‌های درختان و شیر حیوانات و غذاهای دیگر آنها استفاده کنند.

ب. منظور، خانه‌های نوکران و کنیزان می‌باشد که آقا و صاحب نوکر، صاحب مایملک او نیز هست.

ج. از ابن عباس نقل شده است که منظور، وکیل انسان است که در حریم و خانه او داخل و از میوه‌های منزل یا باغ او و یا شیر حیواناتش می‌خورد.

د. از عکرمه نقل شده که وقتی کسی کلیدی را تحویل گرفت او در واقع کلیددار و امین صاحب ملک و غذا است که می‌تواند به مقدار کم و نیاز استفاده کند.